

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 467/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Miroslavom Ondrušekom, advokátom, Radničné námestie 33, Bardejov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 27CoEk/3/2025-498 z 15. apríla 2025 a proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 0Er/526/1996 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 27CoEk/3/2025-498 z 15. apríla 2025. Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, aby im priznal primerané finančné zadost'učinenie, a to sťažovateľke v sume 10 000 eur, sťažovateľovi v sume 20 000 eur, a priznal im náhradu trov konania. Sťažovateľka sa zároveň domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom exekučnom konaní. Domáha sa, aby ústavný prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 0Er/526/1996-341 z 10. októbra 2024 povolil odklad exekúcie vrátane vydania rozhodnutia o schválení príklepu do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3C/44/2024. Okresný

súd tiež zamietol návrh povinného na začatie konania ústavného súdu o súlade právnych predpisov s ústavou a dohovorom.

3. Krajský súd napadnutým uznesením z 15. apríla 2025 potvrdil uznesenie okresného súdu v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o povolení odkladu exekúcie vrátane vydania rozhodnutia o schválení príklepu do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3C/44/2024.

4. V napadnutom exekučnom konaní je sťažovateľka oprávnenou a sťažovateľ je vydražiteľom. Exekučný titul vznikol z obchodnoprávneho vzťahu a je ním platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 1Rob/435/1995 z 19. septembra 1995, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 12. októbra 1995, pričom exekučné konanie začalo 4. decembra 1996.

5. V rámci konkurzu pôvodného oprávneného došlo k prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávok zo 17. septembra 2018 a v roku 2020 zomrel pôvodný povinný, preto okresný súd uznesením z 13. mája 2021 (právoplatným 20. mája 2021) rozhodol o zmene na strane oprávneného tak, že do konania vstúpila sťažovateľka ako nová oprávnená, a na strane povinného tak, že do konania vstúpil syn pôvodného povinného.

6. Proti tomuto uzneseniu (proti výroku o zmene na strane oprávneného) podal povinný ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 470/2021-18 zo 14. októbra 2021 odmietol.

7. Dňa 7. júna 2024 sa na exekútorskom úrade konala exekučná dražba nehnuteľností, ktoré vydražil sťažovateľ ako vydražiteľ za 100 % ich znaleckej hodnoty, t. j. za sumu 200 000 eur. Dňa 24. júna 2024 súdny exekútor doručil okresnému súdu návrh na schválenie príklepu.

8. Povinný podal námietku proti znaleckému posudku, ktorá bola odmietnutá, a následne podaním z 1. októbra 2024 doplneným 2. októbra 2024 a 7. októbra 2024 podal návrh na povolenie odkladu exekúcie z dôvodu, že žalobou podanou okresnému súdu sa domáha určenia, že oprávnená (sťažovateľka) nie je jeho veriteľkou z dôvodu, že zmluva o postúpení pohľadávok zo 17. septembra 2018 je absolútne neplatný právny úkon. Žalobu podal 3. októbra 2024, t. j. *„po 6 rokoch od kedy bolo pôvodnému povinnému doručené upovedomenie o cesii exekučného titulu.“*

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovateľka ako oprávnená a sťažovateľ ako vydražiteľ namietajú porušenie práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, ako aj práva vlastníť majetok napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré je podľa nich arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Sťažovateľka namieta aj zbytočné prieťahy v napadnutom exekučnom konaní, ktoré nie je skončené ani po 29 rokoch.

10. Sťažovateľka sa k návrhu povinného na povolenie odkladu exekúcie nemala možnosť vyjadriť, keďže pred rozhodnutím o ňom jej okresný súd tento návrh nezaslal. Sťažovateľka tak svoju argumentáciu proti povoleniu odkladu exekúcie mohla uplatniť až v odvolaní proti uzneseniu o odklade exekúcie, pričom argumentovala neprípustnosťou odkladu exekúcie aj vzhľadom na to, že povinný žalobu podal až po šiestich rokoch od postúpenia pohľadávky a po exekučnej dražbe. Argumentácia povinného je pritom irelevantná, arbitrárna a výlučne osobná.

11. Sťažovateľka poukazuje na to, že pri rozhodovaní o návrhu súdneho exekútora z 2. novembra 2018 exekučný súd preskúmal platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok zo 17. septembra 2018 a to, či na jej podklade môže povoliť vstup sťažovateľky do konania namiesto pôvodného oprávneného. Na podklade tohto právneho úkonu, ktorý „*posúdil ako platný*“, povolil zmenu na strane oprávneného, pričom v tejto súvislosti poukazuje na bod 14 odôvodnenia predmetného uznesenia. Uvedené uznesenie taktiež prešlo testom ústavnosti. Uznesenie o pripustení zmeny na strane oprávneného vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci v konaní o žalobe povinného.

12. Sťažovateľka v odvolaní ďalej namietala nemožnosť povolenia odkladu exekúcie, a to z dôvodu, že žaloba trpí neodstrániteľnými procesnými vadami – ide o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, procesnú neprípustnosť žaloby, odklon od judikatúry, nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, a tiež z dôvodu, že ide o „*šikanózne-obštrukčnú*“ žalobu. Sťažovateľka považuje za relevantné, že povinný v exekučnom konaní a ani v žalobe nespochybňuje platnosť a vykonateľnosť exekučného titulu. Obsahovo podobnú právnu vec už riešil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5Cdo/83/2011 zo 7. marca 2013, kde uviedol, že určovacia žaloba, ktorá nesmeruje proti exekučnému titulu, nedomáhajú sa jeho neplatnosti alebo neúčinnosti ani neprípustnosti povolenej exekúcie, nie je dôvodom na odklad exekúcie.

13. Povinný v návrhu na povolenie odkladu exekúcie použil argumentáciu rozpornú s právnymi závermi najvyššieho súdu v citovanom uznesení, pričom exekučné súdy sa s touto argumentáciou arbitrárne stotožnili so záverom, že ak okresný súd vyhovie žalobe povinného, bude to dôvodom na zastavenie exekúcie, preto v danej procesnej situácii je daný dôvod na povolenie odkladu exekúcie. Exekučné súdy takto rozhodli v rozpore s judikatúrou dovolacieho súdu, ktorá bola pre nich záväzná.

14. Povinný nemá na podaní určovacej žaloby naliehavý právny záujem, keďže jeho postavenie sa nijako nezmení, stále bude povinným v exekúcii, preto tento civilný spor nebude mať žiaden dopad na exekučné konanie, preto výsledkom konania bude zamietnutie žaloby.

15. Krajský súd sa v napadnutom uznesení nijako nevysporiadal s podstatnou odvolacou argumentáciou sťažovateľky. Nie je zrejmé, z akých dôvodov dospel krajský súd k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na povolenie odkladu exekúcie. Napadnuté uznesenie je v spojení s uznesením o povolení odkladu exekúcie nepreskúmateľné pre absenciu dostatočného odôvodnenia. Krajský súd sa len stotožnil so záverom okresného súdu o povolení odkladu exekúcie (posledná veta bodu 22), ale svoj právny záver nijak neobjasnil, preto je zrejmé, že nevykonal žiaden súdny prieskum v odvolacom konaní.

16. Ak by exekučné súdy nepovolili odklad exekúcie, tak by okresný súd rozhodoval o schválení príklepu udeleného na exekučnej dražbe, pričom vzhľadom na okolnosti veci bolo možné očakávať schválenie príklepu (splnenie náležitostí konania exekučnej dražby, vydraženie nehnuteľností za 100 % znaleckej hodnoty, riadne a včasné doplatenie najvyššieho podania sťažovateľom ako vydražiteľom). Následne by nasledoval rozvrh výťažku „*už len na úrovni administratívnej formality*“, teda sťažovateľka by si mohla byť istá, že jej exekučne vymáhaná pohľadávka bude po necelých 30 rokoch vymožená a sťažovateľ by mohol začať užívať vydražené nehnuteľnosti, za ktoré zaplatil trhovú cenu. Aktuálne pritom nemôže užívať nehnuteľnosti a ani nakladať s peňažnými prostriedkami, ktoré sú uložené u súdneho exekútora.

17. V danej procesnej situácii mohlo dôjsť ku skončeniu 29 rokov trvajúceho exekučného konania, exekučné súdy ale arbitrárne povolili odklad exekúcie, čím predĺžili exekučné konanie, čo je vzhľadom na okolnosti veci neakceptovateľné a nelogické. Konanie exekučných súdov predstavuje aktívnu ochranu povinného, hoci ich úlohou bolo zabezpečiť vymożenie exekučne vymáhaného nároku.

18. Uvedené okolnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na to, že v exekúcii je vymáhaná jej pohľadávka vo výške cez 150 000 eur, pričom zdôrazňuje, že predmetný nárok má základ v obchodnoprávnom vzťahu, kde aktuálna výška úroku z omeškania je 11,60 % ročne. Až priznaním finančného zadosťučinenia bude naplnený preventívny účinok rozhodnutia ústavného súdu.

19. Sťažovateľka namieta aj zbytočné prietahy v napadnutom exekučnom konaní. Poukazuje na rozhodovanie okresného súdu o jednoduchých procesných návrhoch. Návrh na zmenu na strane oprávneného bol doručený okresnému súdu 2. novembra 2018, ktorý o ňom rozhodol 13. mája 2021, t. j. po 4,5 roku.

20. Nový povinný doručil okresnému súdu námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie 13. januára 2022, o ktorých rozhodol vyšší súdny úradník 15. novembra 2022 a sudca 12. júna 2023, t. j. po 1,5 roku.

21. Povinný doručil (procesne neprípustné) námietky proti znaleckému posudku 4. apríla 2024 s tým, že okresný súd o nich rozhodol 16. septembra 2024.

22. Pre celkový kontext oboch ústavných sťažností sťažovateľka uvádza, že okresný súd o návrhu povinného na povolenie odkladu exekúcie rozhodol už po 3 dňoch, keď bol tento návrh kompletný. Povinný totiž tento návrh doručil okresnému súdu 2. októbra 2024 a doplnil ho podaniami doručenými 3. októbra 2024 a 7. októbra 2024 s tým, že okresný súd v tejto veci rozhodol uznesením z 10. októbra 2024, čo len zvýrazňuje, že okresný súd „*aktívne ochraňuje povinného*“.

23. Sťažovateľka podala 26. marca 2021 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú táto vybavila listom zo 14. apríla 2021 tak, že prevzala argumentáciu sudcu, ktorý uviedol, že o návrhu sťažovateľky nerozhodol, keďže návrh nebol úplný. V podaní doručenom 5. mája 2021 sťažovateľka túto argumentáciu vyvrátila. S touto argumentáciou sťažovateľky sa stotožnil okresný súd v uznesení o zmene účastníkov na strane oprávneného, teda návrh na povolenie zmeny na strane oprávneného bol od začiatku úplný a nebolo potrebné ho doplniť.

24. Sťažovateľka podala 7. novembra 2022 druhú sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú predsedníčka okresného súdu vybavila listom zo 7. decembra 2022 tak, že ju považovala za dôvodnú, hoci zároveň uviedla, že sudca nekoná neefektívne vzhľadom na jeho pracovnú vyťaženosť.

25. Sťažovateľka podala 26. augusta 2024 v poradí tretiu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú predsedníčka okresného súdu vybavila listom z 24. septembra 2024 opäť prevzatím argumentácie zákonného sudcu, podľa ktorej súdny exekútor neposlal súdu žiadosť o schválenie príklepu s prílohami. Sťažovateľka uvedené tvrdenie vyvrátila v podaní z 1. októbra 2024. Následne sa predsedníčka okresného súdu v liste z 10. októbra 2024 sťažovateľke ospravedlnila.

26. Podanie troch sťažností na prietahy v konaní nevedlo k urýchleniu konania ani minimálne, predsedníčka okresného súdu vybavila tieto sťažnosti alibisticky alebo tak, že prevzala argumentáciu zákonného sudcu, ktorá bola v jednom prípade aj klamlivá.

27. Uvedené okolnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, a to aj vzhľadom na pretrvávajúci stav právnej neistoty a na spôsobenie materiálnej ujmy v dôsledku postupu (nečinnosti) okresného súdu v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

28. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

III.1.1. K ústavnej sťažnosti sťažovateľa:

29. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, sťažovateľ je vydražiteľom, ktorý pri exekučnej dražbe nehnuteľností urobil najvyššie podanie a súdny exekútor mu udelil príklep s tým, že sťažovateľ zaplatil súdnemu exekútorovi najvyššie podanie. Napadnuté exekučné konanie sa nachádzalo vo fáze, že v rámci dražby mal súdny exekútor podať okresnému súdu ako exekučnému súdu žiadosť o schválenie príklepu (§ 148 ods. 1 Exekučného poriadku). V tejto procesnej situácii podal povinný návrh na povolenie odkladu exekúcie, ktorému okresný súd uznesením z 10. októbra 2024 vyhovel a povolil odklad exekúcie vrátane vydania rozhodnutia o schválení príklepu do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3C/44/2024. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky rozhodol napadnutým uznesením z 15. apríla 2025 tak, že uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku potvrdil.

30. Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jeho práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) vzhľadom na arbitrárne právne závery exekučných súdov o existencii dôvodov na povolenie odkladu exekúcie a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia v spojení s uznesením okresného súdu a tiež že bolo porušené jeho základné právo vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), keď v dôsledku povolenia odkladu exekúcie exekučný súd nerozhodoval o schválení príklepu, preto sa sťažovateľ nemôže ujať držby a užívania vydražených nehnuteľností a zároveň nemôže nakladať s peňažnými prostriedkami predstavujúcimi najvyššie podanie, ktoré sú aktuálne v úschove súdneho exekútora.

31. Exekučný poriadok v § 35 ods. 1 rozlišuje dva okruhy účastníkov – tých, ktorým príslušné postavenie priznáva pre konanie ako celok, a tých, ktorým status účastníka priznáva len pre určitú časť konania. Pokiaľ ide o druhý okruh účastníkov exekučného konania, iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie výslovne priznáva Exekučný poriadok. Príkladom

tejto skupiny účastníkov konania len pre určitý úsek konania sú tí, ktorí sú oprávnení sa zúčastniť rozvrhového konania, dražiteľia, vydražiteľia, záložní veritelia a pod. Tieto osoby majú procesné práva a povinnosti len vo vzťahu k ich postaveniu v súdnej exekúcii, a preto treba dôsledne skúmať, ktoré práva im možno priznať a plnenie ktorých povinností je prípustné od nich vyžadovať (čl. 2 ods. 3 ústavy; porovnaj komentár IURA k § 35 Exekučného poriadku v ASPI).

32. Sťažovateľ v podstate tvrdí, že pre dané štádium napadnutého exekučného konania v dôsledku stretu očakávaného rozhodovania exekučného súdu o schválení príklepu a rozhodovania exekučného súdu o návrhu povinného na povolenie odkladu exekúcie bol účastníkom exekučného konania. Zároveň tvrdí a argumentuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu o povolení odkladu exekúcie zasiahlo do jeho právneho postavenia s následkom porušenia označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

33. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ale nijak netvrdí a ani nepreukazuje, že v napadnutom exekučnom konaní sa domáhal svojho účastníctva pre dané štádium napadnutého exekučného konania, osobitne že by sa domáhal doručenia uznesenia okresného súdu o povolení odkladu exekúcie, že by podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu. V celom texte ústavnej sťažnosti sa uvádza (a uvedené vyplýva aj z napadnutého uznesenia krajského súdu), že odvolanie vo veci povolenia odkladu exekúcie podala len sťažovateľka.

34. Ústavný súd dospel k záveru, že mu v danej situácii nenáleží právomoc vysloviť stanovisko k účastníctvu sťažovateľa v danom štádiu exekučného konania, osobitne vo vzťahu k rozhodovaniu o povolení odkladu exekúcie. Takáto právomoc patrí exekučnému súdu, t. j. aby rozhodol, či pre dané štádium je sťažovateľ ako vydražiteľ účastníkom exekučného konania, teda aby aplikoval a interpretoval príslušné ustanovenia Exekučného poriadku.

35. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa preto ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

36. Na základe uvedeného ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako predčasnú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Ako už totiž bolo uvedené, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú pre neho dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

III.1.2. K ústavnej sťažnosti sťažovateľky:

37. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom

orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

38. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

39. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

40. Krajský súd v napadnutom uznesení v bode 4 zhrnul odôvodnenie uznesenia okresného súdu o povolení odkladu exekúcie, vymedzil obsah odvolania sťažovateľky a jej ďalších podaní a podaní povinného v odvolacom konaní. Následne v bodoch 21, 22 a 23 uviedol svoje právne závery. Za nesporné považoval začatie konania na okresnom súde na základe žaloby povinného, v ktorom sa rieši otázka platnosti zmluvy o prevode práv k pohľadávkam zo 17. septembra 2018 uzatvorenej medzi správcom konkurznej podstaty pôvodného oprávneného a sťažovateľkou ako oprávnenou. Povinný považuje túto zmluvu za absolútne neplatnú, preto nemohla byť platne postúpená pohľadávka z pôvodného oprávneného na sťažovateľku (bod 21). Vyriešenie otázky platnosti zmluvy o prevode práv k pohľadávkam bude odpoveďou aj na otázku, či sťažovateľke bola platne postúpená pohľadávka pôvodného oprávneného, a teda či sťažovateľka je oprávnenou v napadnutom exekučnom konaní. Okresný súd preto na tomto skutkovom základe dospel podľa krajského súdu k správne právnemu záveru, že výsledkom uvedeného konania môže byť právna skutočnosť vedúca k zastaveniu exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Ak totiž okresný súd žalobe vyhovie so záverom o neplatnosti zmluvy o prevode práv k pohľadávkam, sťažovateľke nebude svedčiť právo z exekučného titulu, pričom pôvodný oprávnený zanikol výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu. Z uvedeného dôvodu považoval krajský súd za splnenú podmienku na povolenie odkladu exekúcie vrátane vydania rozhodnutia o schválení príklepu až do právoplatného skončenia predmetného konania (bod 22). K odvolacím námietkam sťažovateľky krajský súd uviedol, že ide o námietky týkajúce sa dôvodnosti žaloby v konaní sp. zn. 3C/44/2024, ktoré exekučný súd nemôže pri rozhodovaní o návrhu na povolenie odkladu exekúcie posudzovať (bod 23).

41. Ústavný súd nepovažuje výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku za arbitrárne (svojoľné). Krajský súd v spojení s okresným súdom svoje právne závery zrozumiteľne a dostatočne odôvodnili, preto ich právne závery sú ústavne akceptovateľné. Ústavný

súd tiež konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení správne aplikoval s vecou súvisiace právne predpisy, pri ich aplikácii sa neminul s ich účelom a zmyslom. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. III. ÚS 154/09, IV. ÚS 85/2011). Ústavný súd nepovažuje za arbitrárny právny záver, že výsledok konania sp. zn. 3C/44/2024 môže mať vplyv na napadnuté exekučné konanie. Určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok by malo nepochybný vplyv na postavenie sťažovateľky ako oprávnenej v napadnutom exekučnom konaní. To, či takéto určenie povedie k zastaveniu exekúcie, resp. k jej pokračovaniu so štátom ako novým oprávneným (ako to argumentuje sťažovateľka), bude vecou právneho posúdenia exekučného súdu. V kontexte s právnym názorom krajského súdu vyjadreným v bode 23 napadnutého uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že rovnaké argumenty ako v odvolaní uplatnila sťažovateľka aj v ústavnej sťažnosti (napr. neprípustnosť žaloby, nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, nedostatok naliehavého právneho záujmu a pod.), pričom aj ústavný súd dospel k záveru, že tieto námietky môže sťažovateľka ako žalovaná v druhom rade uplatniť v konaní sp. zn. 3C/44/2024 ako prostriedok procesnej obrany, z toho pohľadu nemožno právny záver krajského súdu považovať za arbitrárny. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že v konaní sp. zn. 3C/44/2024 je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci (*res iudicata*), je primárne úlohou súdu prvej inštancie v danom konaní, aby posúdil, či mu v rozhodovaní bráni uvedená prekážka [§ 161 v spojení s § 230 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], preto ak sa uvedenou námietkou krajský súd v odvolacom (exekučnom) konaní nezaoberal, nejde o arbitrárny a ústavne nesúladný postup.

42. Povolenie odkladu exekúcie nepochybne predstavuje zásah do vlastníckeho práva sťažovateľky, keď takéto rozhodnutie bezprostredne vedie (minimálne) k oddialeniu uspokojenia jej nároku v exekučnom konaní (eventuálne až k zmareniu uspokojenia jej nároku v prípade následného zastavenia exekúcie alebo pokračovania v exekúcii s iným oprávneným). Vzhľadom na záver o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia možno aj tento (bezprostredný) zásah do jej vlastníckeho práva spočívajúci v oddialení uspokojenia jej nároku považovať za ústavne akceptovateľný, preto o tomto zásahu nemožno uvažovať ako o porušení jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

43. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

44. Sťažovateľka tiež namietala, že jej pred rozhodnutím okresného súdu nebol doručený návrh povinného na povolenie odkladu exekúcie. Túto námietku však neuplatnila v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o povolení odkladu exekúcie, prvýkrát ju uplatňuje až v ústavnej sťažnosti.

45. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc je založená na princípe subsidiarity, ktorý zasahuje aj do argumentačnej (vecnej) časti ústavnej sťažnosti (materiálna stránka subsidiarity), z čoho vyplýva, že sťažovateľ je povinný uplatniť v konaniach predchádzajúcich ústavnej sťažnosti rovnakú argumentáciu, ako uplatňuje v návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, čo je logickým dôsledkom zásady sebaobmedzenia a minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti iných orgánov verejnej moci. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne judikuje, že nepripúšťa námietky, ktoré sťažovateľ uplatňuje po

prvýkrát až v konaní pred ním samým (napr. sp. zn. II. ÚS 382/2013, IV. ÚS 102/2019, IV. ÚS 101/2020). Z uvedeného dôvodu považoval ústavný súd námietku sťažovateľky o nedoručení návrhu povinného na odklad exekúcie za neprípustnú, preto v tejto časti odmietol jej ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

46. Sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom exekučnom konaní.

47. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

48. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

49. Pri hodnotení postupu všeobecných súdov dáva ústavný súd do pozornosti v súvislosti s povahou exekučného konania, že právomoc je v exekučnom konaní rozdelená medzi dva exekučné orgány – všeobecný súd a súdneho exekútora. Všeobecný súd zodpovedá za riadny výkon exekúcie, a to predovšetkým vo fázach, kde sa rozhoduje o právach a povinnostiach povinného. Tak to je napríklad pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pri rozhodovaní o návrhoch povinného a pod. Naproti tomu súdny exekútor je pri vedení exekúcie samostatný, napríklad pri voľbe spôsobu exekúcie a pod. Vychádzajúc z uvedeného, k zbytočným prietahom v exekučnom konaní môže zo strany všeobecného súdu dochádzať vtedy, ak mu je zákonom zverená právomoc a povinnosť rozhodovať. Všeobecný súd v tomto rozsahu zabezpečuje plynulý priebeh exekučného konania tak, aby nedošlo k zbytočným prietahom a aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty oprávneného a povinného v exekučnom konaní (IV. ÚS 464/2024).

50. Inými slovami, špecifikom exekučného konania je to, že je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora a exekučný súd v jeho rámci koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora, preto namietať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať (II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018, IV. ÚS 464/2024).

51. V aktuálne prerokovanej veci je tiež relevantné, že v prípade sťažovateľky došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), a to na základe singulárnej sukcesie (zmluvy o postúpení pohľadávok), ústavný súd akcentuje, že tak v prípade univerzálnej sukcesie, ako aj singulárnej sukcesie je potrebné osobitne prihliadať na skutočnosť, že obe vo svojej podstate znamenajú právne nástupníctvo, a teda zmenu v osobe subjektu určitého hmotnoprávneho a prípadne aj procesnoprávneho vzťahu, pričom momentom účinnosti sukcesie v existujúcom právnom vzťahu začne vystupovať subjekt nový. Rozdielnym je len rozsah práv a povinností, pretože kým singulárna sukcesia znamená nadobudnutie jednotlivého práva (povinnosti) alebo viacerých práv (povinností) presne vymedzených, univerzálna sukcesia znamená nadobudnutie všetkých práv (povinností), a teda aj hmotnoprávných aj procesnoprávných, a to priamo zo zákona. V prípade sukcesie singulárnej sa však na zmenu procesnoprávneho vzťahu vyvolanú zmenou hmotnoprávneho vzťahu vyžaduje rozhodnutie orgánu verejnej moci, napríklad súdu podľa § 80 CSP, čo je aj prípad sťažovateľky. Výsledkom tohto postupu je vždy zmena v osobe pôvodného subjektu (právneho predchodcu). Zmena subjektu konania na základe právnej skutočnosti (univerzálna sukcesia) a na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci (singulárna sukcesia) nemôže spôsobovať priznanie zásadne rozdielného obsahu alebo rozsahu práv týchto právnych nástupcov, pretože striktné vnímanie spôsobu právneho nástupníctva by viedlo k prílišnému právnemu formalizmu, a to za súčasného opomenutia esenciálnej skutočnosti, že vstupom subjektov do existujúceho konania nevzniká nový procesnoprávny vzťah, ale „nové subjekty“ sú právnymi nástupcami pôvodných subjektov konania, pokračujú v konaní s rovnakým predmetom a v konaní pred orgánom verejnej moci sa naďalej domáhajú svojich práv alebo určenia povinností (I. ÚS 264/2021, ZNaU č. 49/2021).

52. Vstupom do konania na miesto žalobcu alebo žalovaného nedochádza k pristúpeniu do konania (§ 79 CSP) a ani k intervencii (§ 81 a nasl. CSP), ale dochádza k absolútnemu nahradeniu pôvodného subjektu konania novým subjektom, ktorý vstupuje aj do jeho práv a povinností. Ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu do konania (§ 80 ods. 1 a 3 CSP), a teda si je vedomý aj existujúcich „výhod a nedostatkov“ prebiehajúceho konania (I. ÚS 264/2021).

53. Uplatňujúc uvedené hmotnoprávne a procesnoprávne východiská, ústavný súd v doterajšej judikatúre spravidla ustálil, že sťažovatelia môžu namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) od začiatku napádaného konania, t. j. aj za čas predchádzajúci momentu, keď vstúpili do konania. Uvedené východisko sa však nejaví ako dostatočné v každej veci, resp. nie vždy zodpovedá koncepcii materiálnej ochrany základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd). Vymedzené východisko založené na hmotnoprávných a procesnoprávných aspektoch je v relevantných prípadoch vhodné doplniť aj o koncepciu obeť, ktorú Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uplatňuje v kontexte čl. 34 dohovoru, t. j. o úvahu (resp. skúmanie), od ktorého momentu možno sťažovateľa považovať za obeť porušenia označených práv.

54. Podľa judikatúry ESLP sa má pojem obeť vykladať „autonómne a nezávisle na pojmoch vnútroštátneho práva, ako sú napr. aktívna legitímácia na podanie návrhu alebo záujem na danej veci.“. Sťažovateľa možno považovať za obeť porušenia dohovoru ak je daná „dostatočne priama väzba medzi sťažovateľom a ujmom, ktorú mal utrpieť v dôsledku tvrdeného porušenia.“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář.*

1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 27; porovnaj tiež Houtman a Meeus proti Belgicku zo 17. 6. 2009, bod 29). Skúmanie toho, či sťažovateľa možno považovať za obeť, je potrebné „prísne odlišovať od otázky, či v prípade tejto osoby skutočne došlo k porušeniu jej práv a slobôd zaručených dohovorom. Otázka, či konkrétna osoba môže byť považovaná za obeť v zmysle čl. 34 dohovoru, sa netýka podstaty alebo obsahu sporného práva, ale výlučne vzťahu tohto práva k osobe, ktorá sa ho dovoľáva.“ (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. c. d., s. 27).

55. Priamou obeťou porušenia dohovoru je podľa judikatúry ESĽP „osoba, ktorá je priamo dotknutá konaním alebo opomenutím, o ktoré v danom prípade ide.“ (tamtiež; porovnaj tiež Marckx proti Belgicku z 13. 6. 1979, bod 27, Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, bod 66).

56. V rozsudku vo veci Tourkiki Enosi Xanthis a ďalší proti Grécku z 27. marca 2008 ESĽP uviedol, že čl. 34 dohovoru pod pojmom „obeť“ označuje priamo alebo nepriamo poškodenú osobu v dôsledku údajného porušenia (SARL du Parc d'Activités de Blotzheim v. Francúzsko č. 72377/01 z 11. 7. 2006, § 20). Tento článok sa teda nevzťahuje len na priame obeť údajných porušení, ale aj na každú nepriamu obeť, ktorej by porušenie spôsobilo ujmu alebo ktorá by mala osobný, oprávnený záujem na tom, aby sa s porušením skončilo [pozri *mutatis mutandis* Tanrikulu a iní v. Turecko (rozh.) č. 40150/98 zo 6. 11. 2001; Open Door a Dublin Well Woman v. Írsko, rozsudok z 29. 10. 1992, séria A, č. 246-A, s. 22, § 43 a Otto-Preminger-Institut v. Rakúsko, rozsudok z 20. 9. 1994, séria A, č. 295-A, s. 15 – 16, § 39 – § 41 (bod 38)]. Do tejto kategórie sťažovateľov judikatúra ESĽP zaradila spravidla príbuzných osôb, ktoré zomreli (alebo sa stali nezvestnými) v dôsledku skutočností, v ktorých sťažovatelia vidia porušenie dohovoru [išlo teda o porušenie napr. čl. 2 dohovoru (právo na život), čl. 3 dohovoru (zákaz mučenia) alebo čl. 8 dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života)], v iných prípadoch išlo o situáciu, keď sťažnosť podal príbuzný, keď namietané porušenie dohovoru nebolo pre (priamu) obeť fatálne a sťažnosť mohla podať aj sama, ale súd prihliadol na zraniteľné postavenie priamej obeť (porovnaj tiež Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. c. d., s. 29 – 30).

57. Aplikujúc uvedené úvahy na aktuálne prerokúvanú vec, sťažovateľka sa mohla cítiť ako obeť porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v obmedzenom rozsahu od podania návrhu na zmenu účastníka na strane oprávneného (t. j. od 2. novembra 2018), a to v rozsahu rozhodnutia o tomto návrhu bez zbytočných prietáhov. Do rozhodnutia exekučného súdu o pripustení zmeny však nebola nositeľkou ďalších procesných oprávnení a povinností účastníka exekučného konania (oprávneného), preto obeťou v plnej miere sa stala až právoplatnosťou rozhodnutia o pripustení zmeny na strane oprávneného. Exekučný súd bol pritom povinný skúmať (a bolo potrebné preukázať), či po začatí konania došlo k prevodu práv (zmluvou o postúpení pohľadávok), ktoré sa vymáhajú v exekučnom konaní. Do rozhodnutia o pripustení zmeny sťažovateľka podala 26. marca 2021 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá v zásade viedla k náprave namietaného stavu, keď exekučný súd rozhodol o zmene na strane účastníkov exekučného konania 13. mája 2021. Rozhodovanie v rozsahu 4,5 roka bolo neprimerané, v každom prípade sťažovateľka využila sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu, ktorá viedla k náprave namietaného stavu.

58. Následne exekučný súd rozhodoval o námietkach nového povinného proti upovedomeniu o začatí exekúcie, ktoré tento podal 13. januára 2022 s tým, že vyšší súdny úradník o nich rozhodol 15. novembra 2022, t. j. po 10 mesiacoch, a sudca 12. júna 2023, t. j. po 7 mesiacoch (od rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka). Následne exekučný súd rozhodoval o námietkach povinného proti znaleckému posudku zo 4. apríla 2024, o ktorých rozhodol 16. septembra 2024, t. j.

po 5 mesiacoch. Sťažovateľka ďalej poukazuje na promptné rozhodnutie exekučného súdu o návrhu povinného na povolenie odkladu exekúcie. Táto námietka teda nespadá do obsahu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. predstavuje jeho naplnenie. Aktuálne vzhľadom na ústavnú udržateľnosť rozhodnutia o povolení odkladu exekúcie vrátane rozhodnutia o schválení príklepu udelenému vydražiteľovi nemožno uvažovať o prietahu v rozhodovaní exekučného súdu (napr. čo sa týka schválenia príklepu).

59. Ústavný súd teda uzatvára, že exekučný súd pri rozhodovaní o podaniach (návrhoch) a námietkach účastníkov napadnutého exekučného konania konal neefektívne a dopustil sa aj zbytočných prietahov, v každom prípade tieto pochybenia nedosahovali takú intenzitu, aby bolo možné uvažovať o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nemohol prihliadnuť na celkovú dĺžku napadnutého exekučného konania (29 rokov), ktorá je sama osebe zjavne ústavne neakceptovateľná, keďže po väčšinu tohto obdobia nemôže byť sťažovateľka vnímaná ako priama alebo nepriama obeť porušenia označeného základného práva podľa ústavy, a to aj s prihliadnutím na to, že práva, o ktoré v napadnutom exekučnom konaní ide, nadobudla v rámci (zrejme) komerčného obchodu s pohľadávkami, teda absentujú tu akékoľvek indície, že by mohla pociťovať ujmu pôvodného oprávneného v dôsledku zjavne neprimeranej dĺžky napadnutého exekučného konania ako vlastnú. Ešte aj v takom prípade je zjavne vylúčené, aby mohla odvodzovať svoje postavenie (nepriamej) obeť od pôvodného oprávneného vzhľadom na to, že tento nebol v zraniteľnom a ani inom podobnom postavení, ktoré by mu bránilo podať priamo ústavnú sťažnosť za obdobie, kým bol v postavení účastníka napadnutého exekučného konania.

60. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

61. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola v tejto časti odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenom rozsahu stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu